

Полтавська державна аграрна академія

**ЕКОНОМІЧНИЙ, ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ТА
ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ПІДТРИМКИ І
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Колективна монографія

**За редакцією О. В. Калашник, Х. З. Махмудова,
І. О. Яснолоб**

Полтава – 2019

УДК 330
Е 45

Рецензенти:

Г. О. Бірта, д-р с.-г. наук, проф., завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

В. В. Писаренко, д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри маркетингу Полтавської державної аграрної академії

В. П. Писаренко, д-р наук з держ. управл., проф., професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської державної аграрної академії

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Полтавської державної аграрної академії (протокол № 2 від 29.10.2019 р.)

Е 45 Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва : колективна монографія ; за ред. О. В. Калашник, Х. З. Махмудова, І. О. Яснолоб. Полтава : Видавництво ПП «Астрая», 2019. 364 с.

ISBN 978-617-7669-49-3

У колективній монографії з позицій міждисциплінарного підходу викладено результати досліджень економічного, організаційного та правового механізму підтримки і розвитку підприємництва. Наведено особливості вітчизняного та зарубіжного досвіду розвитку підприємництва. Розглянуто організаційно-економічні та фінансові аспекти розвитку підприємництва. Визначено особливості сучасного правового регулювання діяльності суб'єктів господарювання. Досліджено сучасні аспекти управління підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання. Означено особливості формування асортименту товарів як інструмент підприємницької діяльності суб'єктів господарювання. Розкрито деякі питання щодо якості та безпечності товарів як складової підприємницької діяльності суб'єктів господарювання. Розглянуто інноваційні технології розвитку у сфері економіки, підприємництва. Виявлені економічні, соціальні та правові аспекти розвитку сільських територій. Наведені проблеми розвитку бізнес-освіти та управління знаннями.

Колективна монографія є частиною науково-дослідних тем Полтавської державної аграрної академії «Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва» (номер державної реєстрації 0117U003103 від 22.02.2017 р.) та «Концепція розвитку енергоефективних і енергонезалежних сільських територій задля зміцнення конкурентоспроможності національної економіки» (номер державної реєстрації 0119U100028 від 10.01.2019 р.).

Розраховано на науковців, викладачів, керівників і спеціалістів органів державного управління, фахівців агроформувань, аспірантів, студентів і всіх, хто цікавиться питаннями використання альтернативних джерел енергії в умовах сільських територій.

УДК 330

Автори вміщених матеріалів висловлюють власну думку, яка не завжди збігається з позицією редакції. За зміст матеріалів відповідальність несуть автори.

ISBN 978-617-7669-49-3

© Колектив авторів, 2019.

– 6,8; практично-поведінкового – 5,7; ціннісно-мотиваційного – 4,5). Найкращі результати виявлено у відповідях респондентів третьої групи (магістрантів) (оцінка когнітивного компоненту – 8,4; практично-поведінкового – 7,2; ціннісно-мотиваційного – 6,5). Окрім суто навчальної складової, на нашу думку, зазначений рівень обумовлений впливом досвіду роботи і застосування правової компетентності у практичній діяльності більшості учасників третьої групи.

В цілому сформульована нами вище гіпотеза щодо рівня сформованості правової компетентності залежно від рівня освіти підтвердилася. Результати нашого дослідження співзвучні із даними, оприлюдненими іншими науковцями.

Провівши теоретичний та практичний аналіз формування правової компетентності майбутніх підприємців, підсумуємо. Найголовніші проблеми, що постають перед вишем при вирішенні зазначеної задачі, це переорієнтація із закладу, який дає готові знання до інституції, що вчить їх застосовувати та безперервно опановувати нові, орієнтуючись при цьому не лише на особисті матеріальні цілі, а й на цінності загальнолюдського характеру – утвердження правової, соціальної, демократичної держави, розвиток громадянського суспільства, розуміння та позиціонування себе як активного його члена. Навчити мислити соціально відповідально – ось надзавдання сучасної освітньої установи.

3.5. Переоцінка основних засобів: облікові аспекти та вплив на показники фінансової звітності підприємства

*Прийдак Т. Б., канд. екон. наук,
Мокієнко Т. В., канд. екон. наук, доцент,
Нездойминога О. Є., канд. екон. наук
Полтавська державна аграрна академія*

Необоротні активи відіграють важливу роль у господарській діяльності підприємств. Їх наявності уможливорює процес виробництва продукції, надання послуг і виконання робіт. Щоб сформувати повну та достовірну інформацію щодо фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, характеристику його ресурсів, провести майнову оцінку статей звіту про фінансовий стан, слід мати чіткі дані про вартість активів підприємства, значну частину яких, зазвичай, становлять об'єкти основних засобів. Саме тому процес проведення переоцінки надзвичайно важливий, але трудомісткий і складний водночас. Причиною цього є складність методології відображення результатів переоцінки в бухгалтерському обліку [155].

¹⁵⁵ Таран А. А., Циган Р. М. Залежність фінансових показників від проведення переоцінки основних засобів на підприємстві. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Сер. Економічні науки.* 2013. Вип. 2. С. 317–323.

Економічне значення переоцінки основних засобів полягає у відображенні їх балансової вартості згідно зі справедливою вартістю.

Метою дослідження є розгляд сутності поняття «переоцінка» як у науковій літературі, так і в нормативно-правових актах, а також висвітлення методики її обліку та відображення інформації у фінансовій звітності підприємства.

Вагомий внесок у розробку теоретичних основ та методологічних підходів до проблеми переоцінки основних засобів зробили провідні вітчизняні вчені-економісти, зокрема Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, Ю. М. Грибовська, Н. М. Малюга, М. Ф. Огійчук, В. Я. Плаксієнко, В. В. Сопко, Л. К. Сук, Н. М. Ткаченко.

Тлумачення поняття «переоцінка» різними науковцями та у нормативно-правових актах розглянуто на рис. 1.

На думку О. І. Степаненко, одним із способів підвищення інноваційної привабливості підприємства є переоцінка основних засобів. Автор зазначає, що ця процедура дає змогу визначити реальну вартість об'єктів з урахуванням сучасного стану ринку та сприяє підвищенню загальної рентабельності господарюючого суб'єкта [156].

В. В. Гавриленко досліджує питання переоцінки необоротних активів з точки зору їх впливу на власний капітал, оскільки ця операція відображається на всіх результатах діяльності підприємства [157].

Т. П. Шепель відмічає, що в умовах високої інфляції переоцінка основних фондів аграрних і промислових підприємств дозволяє: об'єктивно оцінювати реальну вартість виробничих фондів; більш точно визначати величину амортизаційних відрахувань, достатню для простого відтворення основних фондів; більш правильно й точно визначати витрати на виробництво і реалізацію продукції; ефективно встановлювати продажні ціни на реалізовані підприємством основні фонди, а також плату в разі здачі їх в оренду. Проведення переоцінки основних засобів, у першу чергу, відбивається на показниках балансу [158].

Переоцінка об'єкта основних засобів згідно з П(С)БО 7 п. 16 може здійснюватися, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу [159]. Тобто підприємство має можливість прийняти рішення про проведення переоцінки основних засобів і доведення їх вартості до справедливої вартості цього об'єкта: з урахуванням ступеня його зносу, модернізації, дообладнання тощо [160].

¹⁵⁶ Степаненко О. І. Документування операцій у процесі експлуатації основних засобів підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 24, Ч. 3. С. 86–94.

¹⁵⁷ Гавриленко В. В. Влияние на собственный капитал результатов переоценки необоротных активов. *Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2005. Вип. 7. Ч. 1. С. 305–310.

¹⁵⁸ Шепель Т. П. Методичні підходи до оцінки основних засобів: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Економіка та держава*. 2018. № 7. С. 52–55.

¹⁵⁹ Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства України № 92 від 27 квіт. 2000 р. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

¹⁶⁰ Прийдак Т. Б., Мокієнко Т. В. Особливості переоцінки основних засобів. *Сучасні тренди та перспективи логістики, маркетингу, збутової діяльності плодоовочівництва в епоху цифрових технологій* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 20-21 верес. 2019 р. Херсон, 2019. С. 241–244.

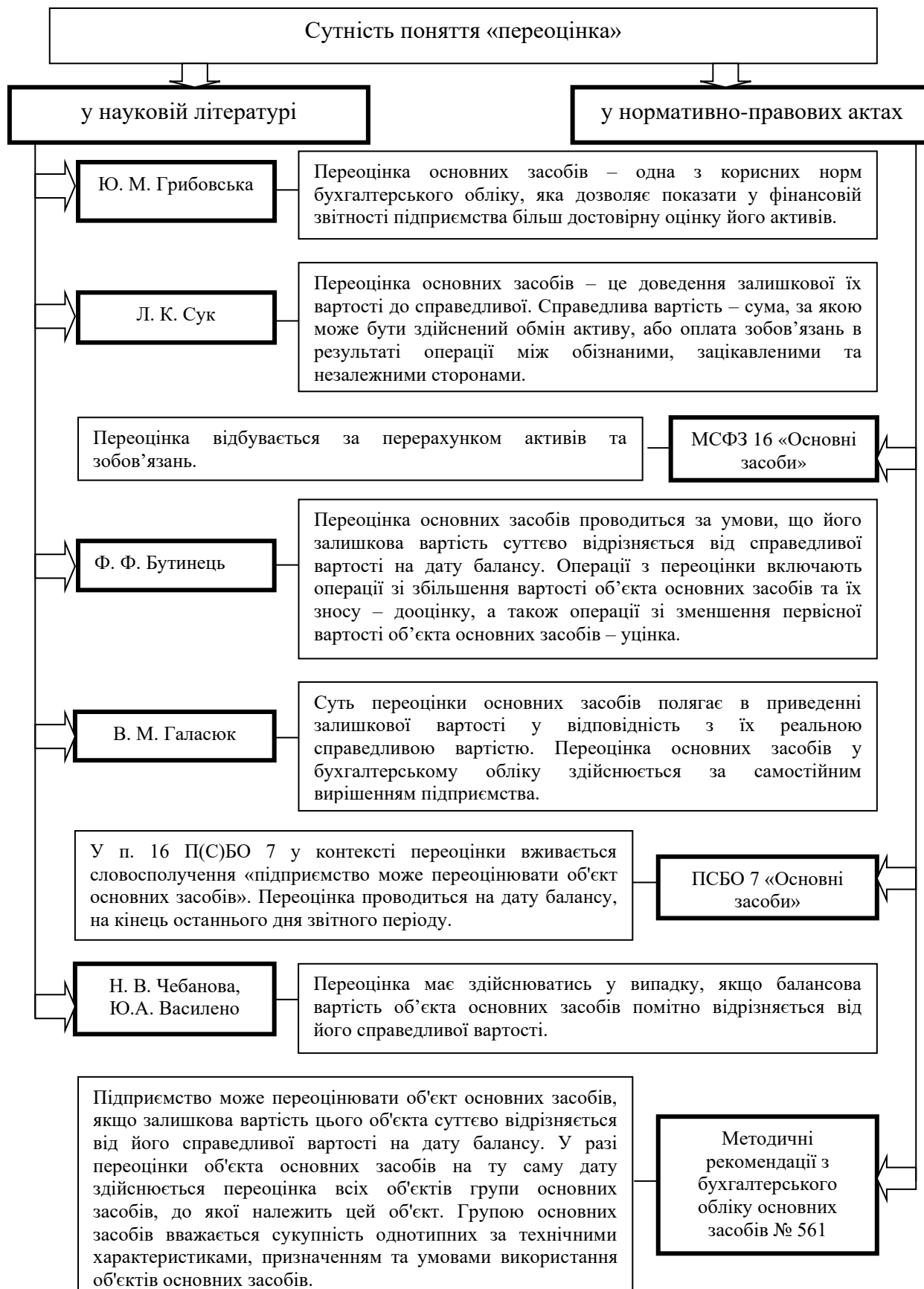

Рис. 1. Тракткування сутності поняття «переоцінка»

Отже, на нашу думку, переоцінка основних засобів – це облікова операція, за допомогою якої залишкову вартість об'єктів необоротного активу узгоджують з його справедливою вартістю, що дозволяє показати у фінансовій звітності суб'єкта господарювання достовірну оцінку активів.

Мета переоцінки необоротного активу – привести залишкову вартість об'єктів основних засобів у відповідність з їх вартістю на ринку, що забезпечить відображення достовірних даних про фінансовий стан підприємства в його фінансовій звітності [161].

Облік переоцінки основних засобів у зарубіжних країнах також має певні особливості (рис. 2).

В той же час слід відзначити, що згідно з п. 16 П(С)БО 7 переоцінці підлягають усі об'єкти основних засобів, особливості встановлено для малоцінних необоротних матеріальних активів і бібліотечних фондів. При цьому можуть переоцінюватися:

- основні засоби, які визначені п. 5.1 П(С)БО 7 і обліковують на рахунку 10 «Основні засоби», включаючи земельні ділянки. Виняток становить інвестиційна нерухомість, облік якої ведуть на субрахунку 100, вона не підлягає переоцінці, передбаченій п. 16–21 П(С)БО 7 «Основні засоби» [162], при будь-яких способах її обліку – як за первісною (п. 18 П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість»), так і за справедливою вартістю (п. 19–2 П(С)БО 32) [163];

- інші необоротні матеріальні активи, які перелічені в п. 5.2 П(С)БО 7 і відображаються на рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи».

Згідно з п. 16 П(С)БО 7 МНМА та бібліотечні фонди підлягають переоцінці, якщо для них встановлено прямолінійний або виробничий метод амортизації, вони переоцінюються за правилами, передбаченими для основних засобів у п. 16–21 П(С)БО 7 [164].

Відзначимо, що у П(С)БО 7 «Основні засоби» є винятки, а саме не підлягають переоцінці малоцінні необоротні активи та бібліотечні фонди, якщо амортизація їх нараховується в першому місяці використання 50 % його вартості, а решта 50 % – у місяці їх вилучення (або списання) внаслідок невідповідності критеріям визнання активу, або в першому місяці використання об'єкта нараховуються 100 % його вартості [165].

¹⁶¹ Грибовська Ю. М. Переоцінка основних засобів: бухгалтерський облік та відображення у фінансовій звітності. Наукові та прикладні аспекти удосконалення бухгалтерського обліку, економічного контролю та системи оподаткування : колективна монографія ; за заг. ред. В. Я. Плаксієнка. Полтава, 2018. С. 88–97.

¹⁶² Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27 квіт. 2000 р. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

¹⁶³ Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 779 від 02 лип. 2007 р. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

¹⁶⁴ Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27 квіт. 2000 р. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

¹⁶⁵ Долишня Т. І., Медвідь І. Б. Міжнародний досвід обліку основних засобів: порівняльний аспект. Причорноморські економічні студії. 2018. Випуск 28–2. С. 126–129.

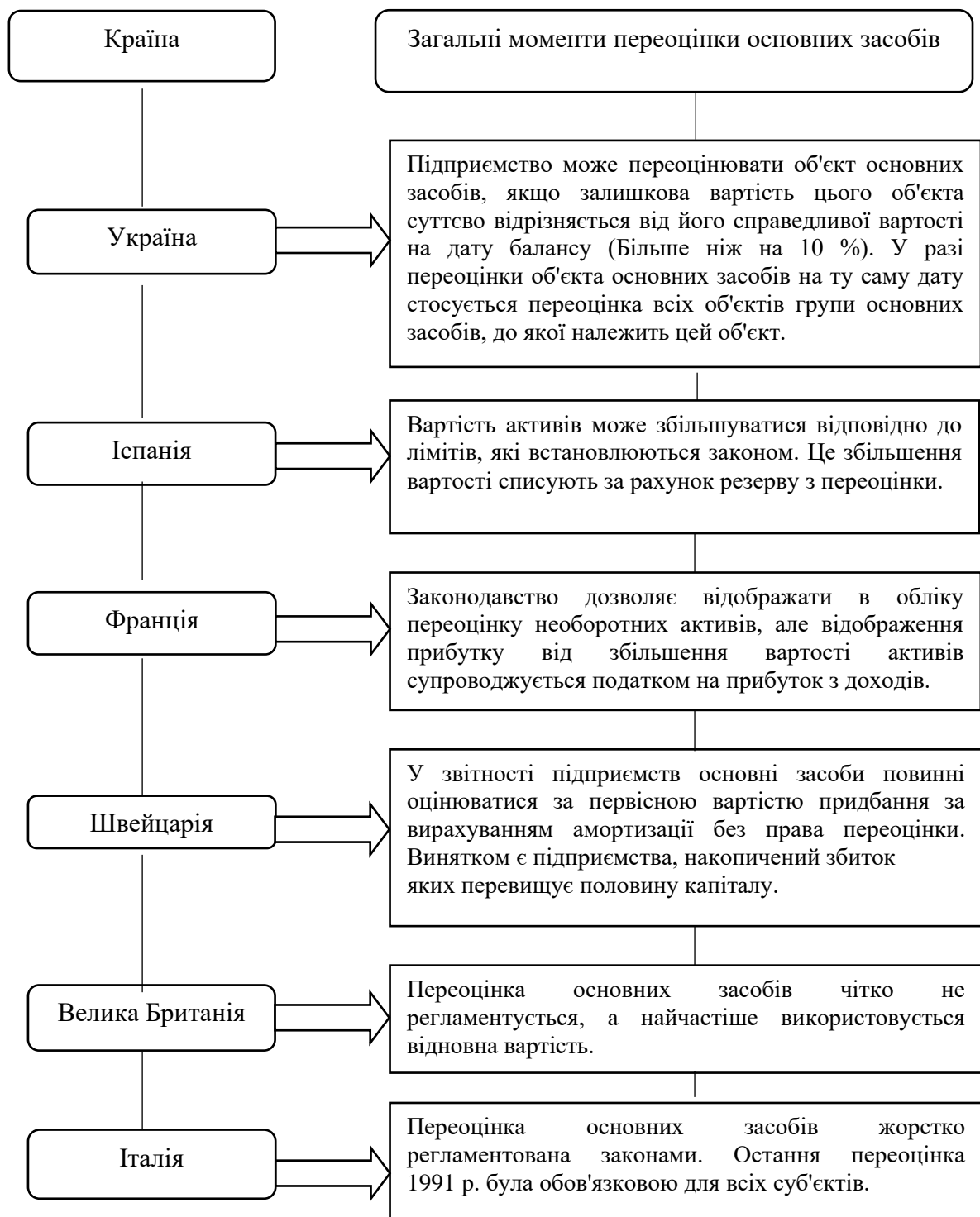

Рис. 2. Особливості переоцінки основних засобів в Україні та зарубіжних країнах

Джерело: дані [166].

Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. Відповідно до положень П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств», справедлива вартість – сума, за якою

¹⁶⁶ Добрава Я. Р., Збириновська Ю. С. Шкірко О. І. Проблеми обліку основних засобів і амортизації в Україні та закордоном. *International Scientific Journal «Internauka»*. 2017. № 15 (2). С. 74–79. URL : <http://www.inter-nauka.com>.

можна продати актив або сплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату [167].

О. В. Бондар пропонував проводити періодично переоцінку основних засобів, та оцінювати їх за справедливою (ринковою) вартістю [168].

В цілому, як зазначає С. Ю. Горбань, фактично переоцінена вартість – це та ж сама справедлива вартість об'єкта основних засобів, оскільки проведення переоцінки передбачає досягнення такої вартості об'єкта, за якою його можна продати або обміняти на інші активи у сучасних умовах господарювання [169].

На думку В. Ф. Палія, справедлива вартість являє собою відновлювану вартість при переоцінці активів чи витрат.

Розглянемо трактування поняття «справедлива вартість» згідно законодавства (табл. 1).

1. Трактування поняття «справедлива вартість» відповідно до законодавства

Джерело	Визначення
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»	Справедлива вартість – сума, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами.
МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості»	Справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана за продаж активу або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції на основному (або найсприятливішому) ринку на дату оцінки за поточних ринкових умов (тобто вихідна ціна) незалежно від того, чи спостерігається така ціна безпосередньо, чи оцінена за допомогою іншого методу оцінювання.
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»	Справедлива вартість – сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату.

Справедливу вартість об'єкта основних засобів для встановлення необхідності переоцінки підприємство може визначити самостійно за правилами, наведеними в додатку до П(С)БО 19 для різних груп основних засобів. Однак остаточна величина справедливої (переоціненої) при відображенні результатів переоцінки в обліку формується на підставі акта оцінки об'єктів основних засобів, зробленої

¹⁶⁷ Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств», затверджене наказом Міністерства України № 163 від 07 лип. 1999 р. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

¹⁶⁸ Бондар О. В. Проблеми оцінки та переоцінки основних засобів на сучасному етапі реформування бухгалтерського обліку. *Динаміка наукових досліджень-2003. Економіка. Бухгалтерський облік* : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпропетровськ-Київ-Кривий Ріг, 20–27 жовтня 2003 р. Дніпропетровськ-Київ-Кривий Ріг, 2003. С. 4–6.

¹⁶⁹ Горбань С. Ю. Оцінка основних засобів за справедливою вартістю: вимога сьогодення. *Економічна і суспільство*. 2018. Вип. 15. С. 820–824.

незалежним оцінювачем [170].

Визначення індексу переоцінки за кожним об'єктом основних засобів із переоцінюваної групи згідно з п. 17 П(С)БО 7 за формулою:

Індекс переоцінки = Справедлива вартість об'єкта основних засобів : Залишкова вартість об'єкта основних засобів.

Отриманий індекс переоцінки може бути:

> 1 – справедлива вартість більша від залишкової, проводиться дооцінка;

< 1 – залишкова вартість більша від справедливої, проводиться уцінка.

Міністерство фінансів визначило критерій суттєвості в розмірі:

- або не більше 10 % відхилення залишкової вартості об'єкта від його справедливої вартості (п. 34 Методичних рекомендацій № 561, пп. 2.20.1 Методичних рекомендацій № 635) [171];

- або 1 % чистого прибутку (збитку) підприємства (п. 34 Методичних рекомендацій № 561) [172].

Дане визначення стосується лише відсутності інформації, але не враховує її достовірність. Отже, категорія суттєвості в системі національної бухгалтерської стандартизації поки не знайшла достатньо докладного опрацювання.

На погляд С. М. Кафки, переоцінену вартість основних засобів недоцільно відображати на рахунках бухгалтерського обліку, але необхідно наводити в фінансовій звітності. Це треба передбачити в обліковій політиці. В обліковій політиці необхідно встановити умови, методи, техніку і організацію проведення переоцінки основних засобів. У свою чергу, в статті 32 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби» зазначено, що частота переоцінок залежить від коливань справедливої вартості переоцінюваних об'єктів основних засобів. У випадку, якщо справедлива вартість переоціненого активу суттєво відрізняється від його балансової вартості, слід проводити подальшу переоцінку.

Деякі об'єкти основних засобів можуть зазнавати значних і постійних коливань справедливої вартості, потребуючи щорічної переоцінки. Такі часті переоцінки не потрібні для об'єктів основних засобів з незначними коливаннями справедливої ринкової вартості. У такому разі достатньо оцінювати їх кожні три або п'ять років [173].

Переоцінка проводиться за рішенням підприємства, закріпленим відповідним наказом керівника, у якому, зокрема, необхідно зазначити дату проведення переоцінки та групу основних засобів, яка переоцінюватиметься.

¹⁷⁰ Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 163 від 07 лип. 1999 р. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

¹⁷¹ Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені наказом Міністерства фінансів України № 635 від 27 черв. 2013 р. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

¹⁷² Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України № 561 від 30 вер. 2003 р. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

¹⁷³ Кафка С. М. Облікова політика щодо основних засобів. *Теоретичні проблеми економіки та управління*. 2017. № 2 (16) 59–70.

СТОВ «Авангард» (підприємство, організація)		Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ		347250		ЗАТВЕРДЖУЮ: _____ (посада, ініціали та прізвище) _____ (підпис) « ____ » _____ 20 ____ р	
АКТ ПЕРЕОЦІНКИ ОБ'ЄКТА ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ		Номер документа		3			
		Дата складання		27 вересня 2018 р.			
		Найменування об'єкта		Верстат для обробки деревини			
		Інвентарний номер		234598			
		Заводський номер		В 3695487			
		Місце знаходження(експлуатації)		Цех основного виробництва			
		Матеріально відповідальна особа		Комірник Кизим Л. О.			
Розрахунок переоцінки об'єкта основних засобів							
Первісна вартість, грн	Накопичений знос, грн	Залишкова вартість, грн	Справедлива вартість, грн	Індекс переоцінки (гр. 4 : гр. 3)			
1	2	3	4	5			
159 750,00	80 300,00	79 450,00	115 850,00	1,458			
Переоцінена первісна вартість, грн.	Результат переоцінки первісної вартості, грн.		Переоцінений накопичений знос, грн.	Результат переоцінки накопиченого зносу, грн.			
	дооцінка	уцінка		дооцінка	уцінка		
6	7	8	9	10	11		
232 915,50	73 165,50		117 077,40	36 777,40			
Голова комісії _____ (посада) (підпис) (ініціали та прізвище) Члени комісії: _____ (посада) (підпис) (ініціали та прізвище) _____ (посада) (підпис) (ініціали та прізвище) _____ (посада) (підпис) (ініціали та прізвище) _____ (посада) (підпис) (ініціали та прізвище)							
Результат переоцінки об'єкта основних засобів							
Результат переоцінки	За дебетом рахунку	За кредитом рахунку	Сума, грн				
первісної вартості	104	411	73 165,50				
накопиченого зносу	411	131	36 777,40				
Особа, яка відобразила господарську операцію в бухгалтерському обліку _____ (підпис) (посада, ініціали та прізвище) « ____ » _____ 20 ____ р.							
Головний бухгалтер _____ (підпис) (ініціали та прізвище)							

Рис. 3. Запропонована форма Акта переоцінки об'єкта основних засобів

Джерело: дані [174].

Група основних засобів для цілей переоцінки – це сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання об'єктів [175].

¹⁷⁴ Степаненко О. І. Документування операцій у процесі експлуатації основних засобів підприємства Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Вип. 24, Ч. 3. С. 86–94.

¹⁷⁵ Грибовська Ю. М. Переоцінка основних засобів: бухгалтерський облік та відображення у фінансовій

Якщо залишкова вартість об'єкта основних засобів переоцінюється, на ту ж дату повинні бути переоцінені всі об'єкти основних засобів тієї групи, до якої він належить.

Залучення незалежного оцінювача для переоцінки основних засобів у бухгалтерському обліку є обов'язковим, перелік таких осіб наведено в ст. 5 Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» № 2658-III [176]. Якщо ж підприємство здійснить переоцінку основних засобів самостійно, таку переоцінку буде визнано недійсною. До того ж у такому випадку може мати місце заниження об'єкта оподаткування, зокрема, з податку на прибуток чи єдиного податку (а якщо переоцінені основні засоби продавалися – ще й ПДВ), що під час проведення перевірки тягне за собою нарахування штрафу згідно Податкового кодексу України та пені.

Документом, який підтверджує розмір справедливої (переоціненої) вартості об'єкта, є Звіт про оцінку (Акт оцінки) майна. Оскільки переоцінка повинна проводитися на дату балансу, то виходить, що дата, зазначена у Звіті про оцінку, повинна збігатися з датою балансу [177].

Акт переоцінки основних засобів застосовується для визначення суми дооцінки та уцінки об'єктів основних засобів відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у державному секторі.

Інформація про основні засоби вноситься до акту із зазначенням назви об'єкта, інвентарного (номенклатурного) номера, первісної (переоціненої) та справедливої вартості, суми зносу, індексу переоцінки, суми переоціненої вартості та зносу після проведення переоцінки, суми зміни у вартості об'єкта та його зносу, ліквідаційної вартості. За відсутності даних у відповідних графах проставляється прочерк.

Акт складається в одному примірнику комісією, призначеною розпорядженням (наказом) керівника суб'єкта державного сектору, та затверджується керівником суб'єкта державного сектору.

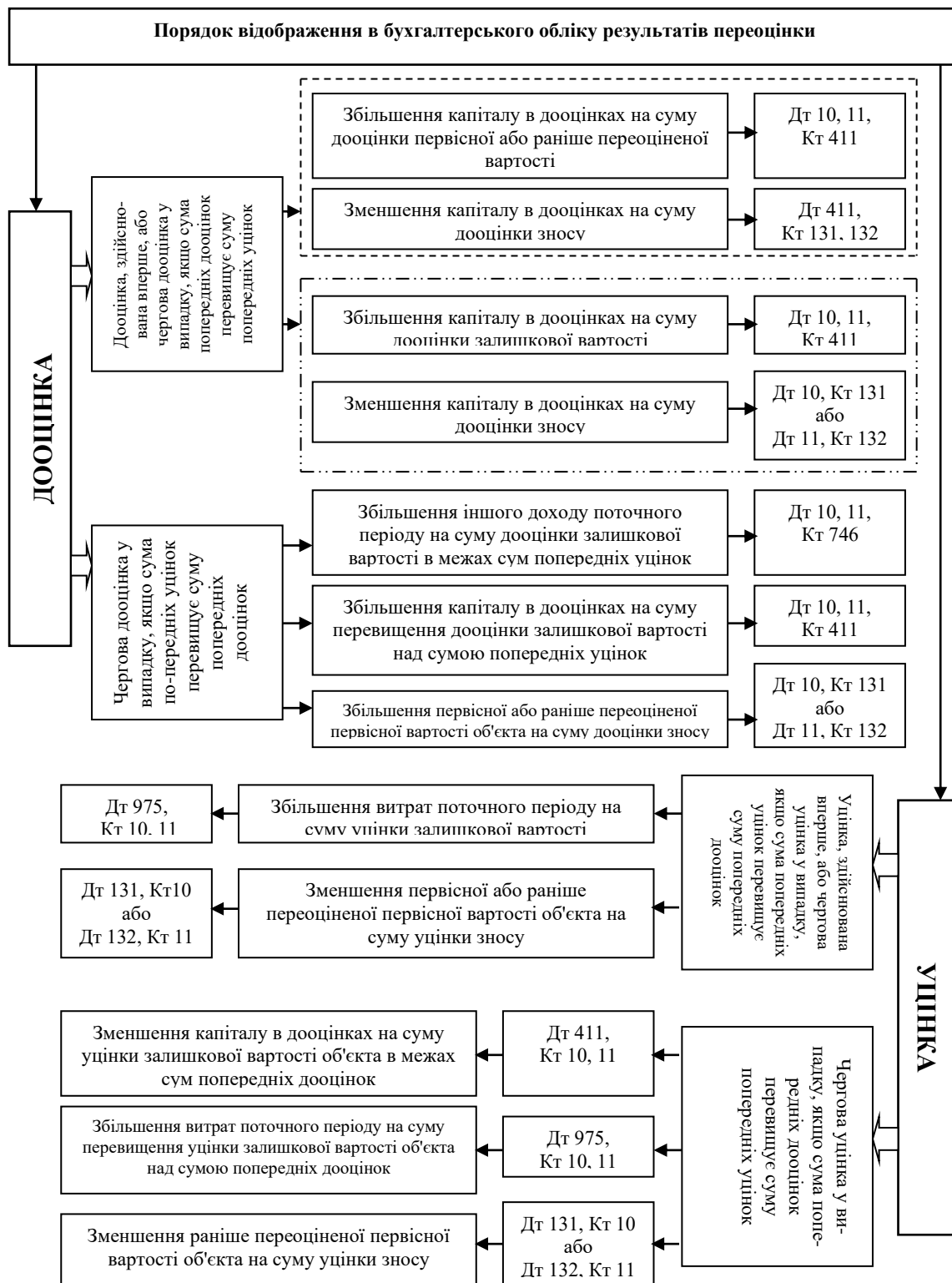
Процес відображення в бухгалтерському обліку переоцінки основних засобів відбувається з використанням таких основних рахунків бухгалтерського обліку:

Рахунок 10 «Основні засоби» призначено для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансової оренди об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, а також об'єктів інвестиційної нерухомості.

звітності. Наукові та прикладні аспекти удосконалення бухгалтерського обліку, економічного контролю та системи оподаткування : колективна монографія / за заг. ред. В. Я. Плаксієнка. Полтава, 2018. С. 88–97.

¹⁷⁶ Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні № 2658-III від 12 лип. 2001 р. : Закон України. URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

¹⁷⁷ *Зубар Г. В.* Переоцінка основних засобів: чи обов'язково потрібно робити і як саме. *Бухгалтер & закон.* 2018. № 216-27. URL: <http://bz.ligazakon.ua/ua/magazine/900432>.

--- варіант 1 (згідно з Методичними рекомендаціями № 561); _ . . _ варіант 2 (альтернативний)

Рис. 4. Відображення в бухгалтерському обліку дооцінок та уцінок

Рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» призначений для узагальнення інформації про нараховану амортизацію та індексацію зносу (накопиченої амортизації) необоротних матеріальних і нематеріальних активів, що підлягають амортизації.

Субрахунок 411 «Дооцінка (уцінка) основних засобів» рахунку 41

«Капітал у дооцінках» призначено для обліку і узагальнення інформації про дооцінки (уцінки) необоротних активів [178].

Розглянемо порядок відображення результатів переоцінки необоротних активів на рахунках бухгалтерського обліку (рис. 4).

Як зазначають Н. В. Кудлаєва, В. Д. Попова, якщо переоцінка основних засобів проводиться періодично та при цьому враховуються умови відтворення, то відтворювальна вартість дає реальну картину вартості основних засобів і передбачає реальну оцінку на момент складання фінансової звітності. Результати проведеної переоцінки відображають у фінансовій звітності (рис. 5).

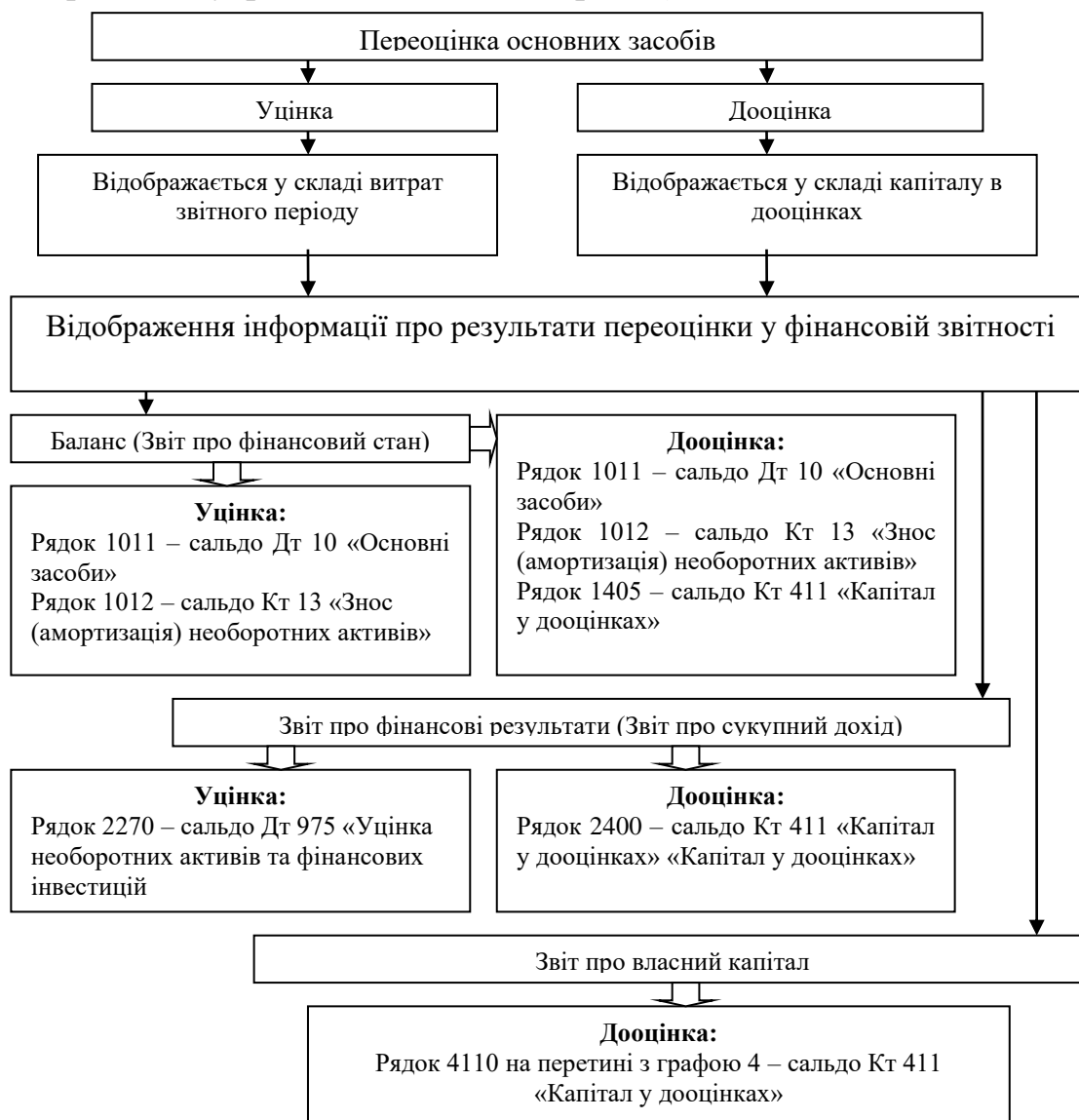

Рис. 5. Відображення результатів переоцінки у фінансовій звітності

Результати переоцінки основних засобів відображають у фінансовій звітності, дооцінку – в балансі, звіті про фінансові результати та звіті про

¹⁷⁸ Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30 лист. 1999 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

власний капітал; уцінку – в балансі й звіті про фінансові результати.

Отже, проведення переоцінки необоротних активів є багаторівневим процесом, який вимагає повного фіксування й документування інформації на всіх етапах здійснення – від обґрунтованості прийняття рішень до визначення кінцевих результатів. Результати дослідження показують, що для документування оформлення проведення переоцінки основних засобів складають первинний документ «Акт переоцінки об'єкта основних засобів». В цілому важливо відзначити, що правильність бухгалтерського обліку процесу переоцінки впливає на формування показників фінансової звітності підприємства.